№ 257
1877

ივერია

№ 257
1903

დეკემბერი 2, სამშაბათი 1903 წ.

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

დეკემბერი 2, სამშაბათი 1903 წ.

ტფილისი

რედაქციისაგან

უმორჩილესად ვსთხოვთ იმ ხელის მომწერთ, რომელთაც გაზეთის ფული სრულად არ შემოუტანიათ, დაჩქარონ ფულის შეტანა.

პირველ დეკემბრიდან წლის დამლევამდე

გაზ. „ივერია“

ჯერერ 1 მან. 50 კაპ.

გაზეთის „ივერიის“ ფასი თვეობით 12 თვით—10 მან., 11 თვით—9 მ. 50 კ., 10 თვით—8 მ. 75 კ., 9 თვით—8 მ., 8 თვით—7 მ. 25 კ., 7 თვით—6 მ. 75 კ., 6 თვით—6 მ., 5 თვით—5 მ. 50 კაპ. 4 თვით—4 მ. 75 კ., 3 თვით—3 მან. 50 კ., 2 თვით—2 მ. 75 კაპ., 1 თვით—1 მან. 50 კაპ.

როინაშვილისეული ფოტოგრაფია.

ამ წლის პირველ ღვინობისთვიდან „ქ. მ. წერა-კითხვის გამოგრ. საზოგადოების

ფოტოგრაფია

როინაშვილისეული (ერევნის მოედანი, ხარაზოვის სახლი,

იჯარით აკიღე

და სრულიად ახლად მოვაწყე იარაღით და მომუშავე ხალხით.
ფოტოგრაფია შეასრულებს შემდეგ. საქმეებს:
1) გადაიღებს ყოველ ზომის პორტრეტებს;
2) გაადიდებს ძველ თუ ახალ სურათებს;
3) ვინც ერთ დუქნაზე არა ნაკლებ კაბინეტის სურათს შემოუკვეთს ჩემს ფოტოგრაფიას, **მეც ამ-ტეკ სურათია, მიეცემა მუქთად აკვარელით (ფარნაგიანი) საუნგოდ დახატული.**
4) გარდა ამისა, ფოტოგრაფიას მრავლად აქვს გასაყიდად სურათები ძველის ნაშთებისა, სნნახებისა და საზოგადო მოღვაწეთა სურათები.
ყოველ შეკვეთილს საქმეს ფოტოგრაფია შეასრულებს თავის დროზე, კარგად და ზომიერ ფასად.
მოსწავლე ფოტოგრაფია გადაიღებს დაკაბადებულ ფასად.
პატივის ცემით მოიჯარადრე ახატვარი **ტარასი სამანანის მე მაშველამე.**

წარმოდგენა № 26. ტელეფონი № 617

ქართული თეატრი

სამშაბათს, 2 დეკემბერს 1903 წ.
ქართულ დრამატიულ საზოგადოების
დასის მიერ
წარმოდგენილი იქნება

კ. მეცხლის სახელოვნებისადმი

I

რუსთაველი

პიესა 4 მოქ. კ. მეცხლისა.

II

გიჟიასთან ბაზოსუფრეგა

ვოდევ. 1 მოქმ. რ. ერისთავისა.

მონაწილეობას იღებენ: ქ-ნნი ნ. დავითაშვილი, ნ. ნინაძე. ბ-ნნი: ვ. სპიშაძე, ნ. გეგეჭკორი, ა. ამილახვილი, ი. ავალიანი, კ. შენსა, ვ. მატარაძე, ს. ყვირალი, ს. ფანანაძე, ს. ფანანაძე, ბ. ფანანაძე, ა. ფანანაძე.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.
დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.
მზადდება წარმოსადგენად **მომაკვდავი სულიერი.**

რეჟისორი **აპაკი**

ქართველ თავად-აზნაურთა თეატრი.

დღეს, დიდის 10 საათზე, თეატრის ჯასში დაიწყება ეკეთვა ბიელეკბისა, ეკმოცხლებულ 7 სიკასტრულ წარმოდგენისა, სრულის, საკანგებოდ შემდგარ (70 ეკეზე მეტი)

გენერალი ოპერეტა

ვეფის საამეარტოო-საკოროდო „ეარდ-ოეატრის“ ანსამბლით ცნობილ ოპერეტებისა, ვ. ნ. შუდგისა და ჭენრის ეეეულერის დირეეტორობით.

წარმოდგენები დაიწყება ეკერას, 7 დეკემბერს.

სულ მხოლოდ შვიდი (7) წარმოდგენა იქნება.

რეპერტუარი: ეკერას, 7 დეკემბერს, ახალი ოპერეტი „ბალაშეკ“, მუსიკა რეინგარტისა. 8-ს—ახალი ოპერეტი „ზუზა და ინეკ“, მუსიკა ლეგარისა. 9-ს—ახალი ოპერეტი, უკანასკნელი თხზულება ტრაუსისა: „ეაზისფეხული ბანბინა“. 10-ს—ვენელთა სიუკეეე

ბამ შეამდგომლობა აღძრა სამხედრო სამინისტროს წინაშე, გვიანატე ის 10,152 მან. 24 კ., რომელიც ჯარისთვის სადგომების დასაქირავებლად უნდა გაეღოთო. სამხედრო სამინისტროამ ეს შეამდგომლობა არ შეიწყნარა.

❋❋❋ გუშინწინ, 30 ნოემბერს, დასაფლავეს კავკასიის მხედრობის სარდალი მიხეილ ქიბოსსოის ძე ამირეჯიბი. დასაფლავებას დაესწრნენ: სამხედრო და სამოქალაქო უწყებითა უფროსნენი, გენერლობა, თავადაზნაურთა წარმომადგენელნი და დიდძალი ხალხი.

❋❋❋ ტფილისის გუბერნატორმა მისწერა ტფილისის ხელოსანთა მოურავს, ხელოსანთა დეპუტატებისა და ამქართა მამასახლისების შეერთებულს კრებაზე შეიტანე განსახილველად პროექტები ხელოსანთა გამგეობისათვის შენობის აგების შესახებთა. აზრად აქვთ შენობა სიონის ქუჩაზე აიგონ.

❋❋❋ მეპატრეთა მამასახლისმა შეიმუშავა წესი და ამ წესით უნდა იხელმძღვანელონ იმათ, რომელნიც კარდაკარ ჰყიდნიან ქართულს ჩოქს.

❋❋❋ ბაქოსა და ბათუმში 1903 წლის პირველ იანვრიდან 27 ნოემბრამდე 55 ჯერ გაჩენილა ცეცხლი. ზარალი სულ ყოფილა 259,210 მან. ცეცხლის გაჩენის მიზეზი ყოველთვის გაუფრთხილებლობა ყოფილა.

❋❋❋ შინაგან საქმეთა სამინისტროს საბოლოოდ გადაწყვეტია კავკასიაში დაარსოს ახალშენი სულთან ავადმყოფთათვის. აზრად აქვთ ეს ახალშენი გააკეთონ ქობულეთის მახლობლად. ტეხნიკოსთა და მკურნალთა კომისია ამ ჟამად შესდგომია ხარჯთ-აღრიცხვისა და შენობის აგების პროექტის შედგენას.

❋❋❋ ამირეზა ქალაქ ტფილისს ფული დაუტოვა ორის სტიპენდიის დასანიშნავად. თანხის დატოვებიდან ანდერძის განხორციელებამდე დიდი დრო გავიდა. თანხას სარგებელი მოემატა და ამიტომ ქალაქის გამგეობამ დაადგინა ოთხი სტიპენდია დანიშნოს ორის მაგივრად.

❋❋❋ ტფილისის სახელოსნო სასწავლებლის დირექტორი ერთის თვით ტფილისიდან პეტერბურგში წასვლას აპირებს. დირექტორი უნდა დაესწროს სატეხნიკო პროფესიონალურ განათლების მოღვაწეთა შესამე კრებას.

❋❋❋ 20 დეკემბერს ტფილისის სამოსამართლო პალატაში განსახილველად დანიშნულია საქმე ტფილისის მეათე უბნის ბოქაულად ნამყოფ ტერ-გრიქურიოვის აგენტის გრიგორ ჩიქოვანისა, რომელსაც ქურდობა ბრალდება.

❋❋❋ 13 დეკემბერს ტფილისის სამოსამართლო პალატაში განსახილველად დანიშნულია „რიგის მაზრის სამხედრო საკრებულოს“ საქმის მწარმოებელის სერგეი ავალიანისა, რომელსაც სამსახურის ალსრულების დროს ბოროკა-მოქმედების ჩადენა ბრალდება.

❋❋❋ დღეს, 2 დეკემბერს, ქალაქის გამგეობის სადგომში დანიშნულია კრება საფინანსო კომისიისა, რომელსაც უნდა განიხილოს ორის ხმოსნის განცხადება ქუჩების მოკირწყვლის შესახებ.

❋❋❋ ქალაქის გამგეობაში 17 კაცმა შეიტანა თხოვნა, ქალაქის მიწის ბზილის ადგილი მოგვეცითო. თხოვნები კიდევ მიდის.

❋❋❋ შაბათს, 29 დეკემბერს ქუთაისის თეატრში სცენის მოყვარულთა მიერ არტისტთა დახმარებით გაიმართა ქართულ-რუსული კონცერტი. მთელი შემოსავალი კონცერტისა გადაიდო ეპისკოპოზოს სახელობის წიგნთ-საცავსამკითხველოს სასარგებლოდ.

❋❋❋ ქალაქის გამგეობის მიერ არჩეული კომისია ამ ჟამად ათვალიერებს ქალაქის მიწებს. აზრად აქვთ, მონახონ შესაფერი ადგილი ქალაქის სასაფლაოსათვის.

❋❋❋ როგორც გადმოგვცეს, ახალქალაქში დაუარსებიათ რუსეთის სასოფლო-სამეურნეო ფერმერული მომშენებელი საზოგადოების გაწყვეტილება.

❋❋❋ აქამდე ტფილისის რკინის გზის ხელოსნებში რკინის გზის თეატრში წარმოდგენებს მმართველნენ უმეთაუროდ. მათ არ ჰყავდათ გამოცალილი ხელმძღვანელი. ეს შეუმჩნეველი ბ-ნ კრასოვის დასის ნიჭიერ არტისტს რასატოვს და წასულთა ხელოსნებთან, მას უკანონო ხელოსნითა ხელმძღვანელობა. პიესებს ჯერ უკითხავს, მერე უმარტავს ყოველს მომქმედ პირს და, რამდენსმე რეპეტიციის შემდეგ, წარმოდგენასაც ამართვენებენ. ბ-ნი რასატოვი თურმე სხვა ქალაქებშიაც იყოფდა მონაწილეობას მეშათა წარმოდგენებში.

❋❋❋ ქალაქის სასანიტარო-სამკურნალო საბჭოს წარმომადგენელთ ჰქონდათ განსახილველად პროექტი და ხარჯთ-აღრიცხა სიფილისით ავადმყოფთათვის ქალაქის სამკურნალოს დასაარსებლად. საბჭომ ეს პროექტი მოიწონა.

❋❋❋ 8 დეკემბერს, ქუთაისის ოლქის სასამართლოს სესია ბათუმში დაიწყებს საქმეების ვიხილვას.

❋❋❋ 30 ნოემბერს ტფილისის სასულიერო სემინარიამ იღღეასასწაული თავის წმინდანის დღე. ამ დღეს სემინარიის დარბაზში დანიშნული იყო სალიტერატურო და სამუსიკო საღამო, მაგრამ არ მესდგა.

❋❋❋ პარასკევს, 5 დეკემბერს, ტფილისს „კრუუოკი“-ს დარბაზში მეკრე წლოვან ყმაწვილთა გამასწორებელი ახალშენის სასარგებლოდ გაართოდ იქნება საცეკვაო საღამო საკონცერტო და სალიტერატურო განყოფილებით. მონაწილეობას მიიღებენ არტისტები და სკოლნის მოყვარულნი. საღამოზედ დასწრების ფასი 2 მ. 10 კ. არის. საღამოს გამგეთ არის ბ. ნ. ფ. გროზნისკისა. ბილეთების ყიდვა შეიძლება გამასწორებელ ახალშენის წევრებთან: ა. ს. ფრენკელთან (გრიბოედოვის ქუჩა № 33), პ. მორანოვიჩთან სამოსამართლო პალატაში, მ. ბ. მაუტანთ ოლგის სასამართლოში, ადგილობრივ მომრიგებელ მოსამართლეებთან, ნოტარიუსებთან და ტფილისის „კრუოკ“-ში.

❋❋❋ რედაქციამ მიიღო ახალი წიგნი „ჯოვლად სამღვდელო ალექსანდრე“, გამოცემული ზ. ჭიქნავის მიერ. წიგნში მოთავსებულია ბიბლიოგრაფიული ცნობანი და სხვა წერილები ყოველად სამღვდელო ალექსანდრეს შესახებ. წიგნი შეიცავს 64 გვერდს და ღირს 20 კაპ.

❋❋❋ 7 დეკემბერს ქართულს თეატრში დაიწყება სეოსპერეტო წარმოდგენები. ამ საგასტროლო წარმოდგენებს ჭმართვენენ ცნობილი არტისტები ვ. ნ. შუფეი და ცელლერი. სულ 7 წარმოდგება გაიმართება. პიესებიკი ეს ... [illegible]

❋❋❋ ჩვენ მოგვეიღია ახალი ნახატიანი წიგნაკი „ჩიალი და მისი მოამბრეები“, ნათოგანმენი და გამოცემული ჰეტრე საკაკაშვილისაგან. ფასი სამი შაურია.

ᲩᲕᲔᲜᲘᲡᲣᲠᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ. 28 ნოემბერს ბ-ნ მ. ფალიძის ქარხანაში, სადაც მანქანების შემოწმებაზე აღმოჩენ ბაბოს ბოგოლოვის შეიდეში, სანიენდი და შემასრულებელი ამბავი მოხდა. მანქანაზ ჩაიარა 8 წლის მიმეშეკე ქალი ზანა ამაკაძე და მარჯვენა ხელი დაუმსხვრა, რომელიც ექიმების გადაწყვეტილებით უნდა მოეჭრა. ეს შეორე მარტხა ამ ქარხანაში. ერთს ბრეგ[illegible]

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲙᲝᲚᲐ ᲛᲔᲣᲤᲔᲚᲗᲐᲕᲘᲡᲘ

(მოთხრობა)

(დასასრული*)

— ვიშ, დამიდგეს თვალები! უწინამც დღე გამქრობია და გამწყალებია!!.—ნაწყვეტ-ნაწყვეტ ისროდა სასოწარკვეთილებამდის მისული მართა, რომელსაც ბოლმისაგან სახე ალტაკრეოდა, ისე გონია მთელი დღე თონეში ყოფილა ჩაყუდებულიო, მაგრამ ეტყობოდა სილაქმი გაერტყა ლოყებში.

— მოიცა, ადამიანო, გაგვიგებინე რამე, ეშმაკის ცხენზე ნუ შეჯდები ხოლმე, ნუ გადაირევი ხოლმე— შეეტია მიხა კოლს.—მერე იოსებ?!.

— მერე, კაცო, და ვინც-კი მეგულებოდა ცოტაოდნად ნასწავლი ან შესანერილი, გამოცდილი მაგ საქმეში და ცოტაოდნად სანდო, ყველას დავუარე და ვკითხე კოლას საქმისა.

— თქვენ მღვდელსაცა ჰკითხე?!.—შეეკითხა მოუთმენლად მიხა.

— მღვდელის მეტი-კი ვნახე ვინმე.

— მერე რა გითხრეს?!. ამ სიტყვებზე კოლა ადგა ტახტიდან და ოთახში სიარული დიწყო.

— ზოგნი იმას ამბობენ, დიწყო იოსებმა დაბალის ხმით—კოლამ უნდა დაასწროს და იმათი საქციელი ასწოროს, ხელის გულივით გადაუშალოს, რომ მაგაზე ექვები აღარა ჰქონდეთო.

— უფრო არ გადაფსკვნან, რა ბერის დაიარიან, ეგ როგორ იქნება,—გაიწყვეტინა სიტყვა მიხამ.

— მაშ როგორ გინდათ, შეუტია კოლამ მამას, შევრიგდე?!.

— უნდა შერიგდე, შვილო, ბოდიში მოიხადე, აგრეთვე ეს დამწვარი და ცეცხლ-მოკიდებული ძოუტები გენაცვლებინან,—შეეღაღადა მართა დაღონებულ შვილს.

— მართლაც მეორენი იმას მირჩევენ, კოლა შერიგდეს, შინაურულად გაუთავოს საქმეო.

— ეჰ, თქვენ არ იცით, ეგ რა ხალხნი არიან!—როგორი თეორი ბრალი აქვსთ და შავი გულნი?!. ნახა პირიათ, შემრიგდებიან, თქვენნა ბგონიათ ეგენი მე თავს დამანებებენენ? ძალიან კუდს სამარე ვერ გაასწორებს.

— უნდა მოიხარო თავი, შვილო, ვისი გულისთვის გინდა შესძულდე, თავი დაიდუმო და მტრის ნაშნის მოსაგები საქმე ჩაიდინო?! ვერა ჰხედავ, ჩვენს მტრებს თვალები უცეკიათ, აცა რა ეპირი და ნაცილი გამოუვარდებათ, რომ ნაშნი მოუგოთ, გაგიხარიათ, ცას მოვეკიდნოთო, აგრამეც ჩვენი დასანახვი თვალები შავ მიწაში დაპბნელებიათო, ეისაც ჩვენზე ესეთი ავათ დასანახი თვალები უქუტიათო,—კისკისებდა ჯავრიანი მართა.

—თავი დამანებეთ ერთი,—ხელის ქნევით წარმოსთქვა ხმა მაღლა კოლამ.

— მაშ, როგორ გინდა, კაცო, სხვაც არა იყოს-რა, ი ცოდვის შვილი რომ მოიკიდე კისერზე, იმას პატრონობა არ უნდა?!. ჩვენ თითონ ჯანი და ღონე გაგვარღნია, თუნდა ერთ დღეს წყალში გადავეცინგილიყოთ და დავდუპალიყოთ, მაინც დაღუპვის გზაზე ვდგეკართ და ვდგეკართ...—ჯავრობდა თავის მხრივ მიხა და თან საყვედურიანად კოლას უყურებდა.

— რას ამბობ, კაცო, ჩამოდნა ი გოგო ამდენის ლოდინით—ბარემ ცეცხლი მოგვეკიდოს, თუ მართალი, როგორც ზოგნი მეუბნებიან, კოლას უხიამოვნეს რამე. სანამ კოლა მოაბერხებს რასმე, ისენი მაგას გუდა-ნაბადს აჰკიდებენ, კუდს ამოაძუებინებენენ, რომ მაგან ამ სოფლის ღირებელი ეფლარ ეფლარ დასძღიოს, თვალი ეფლარ მოჰკესოს.

— უი ბარემ გავიმეორალეარ და ალარ ვეუფიფლეარ,—წაიბინძა თავსა და შუბლებში მართამ,—ბარემ გამითხარეთ სამარე და კოცესოე ზიგ ჩამბალდეთ,—მოსთქვამდა ხმა მაღლა მართა და თვალზე ცრემლი გაშრობოდა.

— ვაიმე, ძმაო,—წაუწუნებდა კუთხეში ნატო, ჩემის ცოცხალი თავითი, შენი ეგ საქმე როგორ უნდა ვნახო, თავს ეი ეოკოცხლებ მე, თავმკვდარი?!.

— მოიცათ, ხალხნო, რა იყო შეუტია ორთავეს კოლამ.—ერთმა ვიღაცამ, რომ ირატრატოს „ეგენი, თქვენ აქ ტირილით უნდა ყოფილ მოიწყვეტოთ?!.

— დადექ, მართავ, ჯერ საინფორს რას ჰხედავ?.—მიუბრუნდა იოსები მართას!—სხვაც აია იყოს რა, მთელი ხალხი თავგადაკლულია კოლაზე. ასე ამბობენ: მართლის მთქმელი კაცი ერთი ეგ არის, ჩვენთვის ეული მაგას თუ შეტაკავ, ვის შეუძლიან მაგაზე ცუდი ქართული თქვან, პარი დაატოკონო. მაშ, ჩვენ ეკ თავზე ჩიქოები ვვეხეტენა, თუ მაგას აუტანეს რამე, თითი დაიწეტეს, მიაკარეთ.—მაპინ ისინი ვეღარ უშველიან მაგას!. — ბოდმისაკენ მოკლულმა მიხამ ძლიეს წარმოსთქვა:—განა ეხლი რომ ყოყოჩობენ და ფამოჩოხულებები არიან, აბა ერთი შემოუტიონ, თუ თავგის სოროსანატარელად სამეგბარი არ გაუხდეთ. გაბერეტილი ბაბაზი და მაგათი სიტყვა ჩემთვეის ერთია, ერთის სავსაურისა.

— ბარაქალლა თავში ცა მეკო, მაგრამ ოლოოლმა ვერაფერი დამაკლოო,—ტირილით დიიწყო მართამ,—რა გინდოდა, შვილო, რათ ნაგვყარე ამ დღეში, რატომ შენთვის არ იყავ. აბა, ერთი ვნახამ შენთვის ეული ვის დაუხალდება. უწინამც დღე გამწყალებია, შენ რომ აგიტეხონ რამე?!.

— ვინ რა უნდა მიტეხოს,—წარბშეკმუხვნინთ ინაურები შეაშინონ, ჩემმა ფრიხლიოის დანაფასეკ დანაშაულს ვერ ისოვიან, მაგრამ მაგათი ოინები, საქმენი საარაკონი დუტენობითა მაქვსსაკეტლი, მძივივით ჩამოგიფლეთ, მაგრამ ჩვენში ვინ არ იკის, რა ჩემი თქმა გინდათ.

— რა შენი საქმეა, მაგიგბს თავი დანებებ, თავს შემოგვეფლოს, შვილო, დედ.

— სხვაც არა იყოს რა,—ყურს აღიარავის უკვლებდა გულმოსული კოლა:—ვინ არიან მაგასთან შესული, დაიბლოვებული კაცები. გული და სული ვისთა ნა აქვს გაფრთებული, ვისთანა აქვთ საიდუმლო კურკურ-მურკური გამართული მთელი დღე გარსევან ხამელიეესა და ნაცვალთ, შენი გკითხავ?—ამ კითხეთ კოლა ოსებს მიუბრუნდა.

— ეჰ, რაღა შენი თქმა მინდა, განა არ ვიცით, რომ მაგათი საყვარელი კაცეი ეხვიარაანთ სოსა, იოგელი და ალელ მიხკოა?!—თავის ქნევით წარმოსთქვა და თან მწარე-ნაღვლიანად იოსებმა.—მთელი ეს კუთხე დაგვანიავეს, დაგვაწელეს. ისეთი დღე არ გავა, რომ ვისმე დედა არ აუტირონ, მიერეკებიან საკონელს, მაგრამ მაგათი გამკითხი, პასუხის მომთხოვნი არავინ არიის.

— შენგან არ მიკვირს?!—დიცინეს ფიმილით, მწარე ნაღვლიანად შეეხედა იოსებს კოლამ.—რა გიჭეი იქნებიან ალვირ ზახსნილ მადას სადავე აუწიოთ?!..

— რატო ერთხელ არავინ მოატანა ქურდობაზე მაგათ და იქვე არ ჩაამდალლეს, ფეხები არ აფშლეკინეს?.—ზიზღიანთ და ჯავრიანად წარმოსთქვა მიხამ.

— ეგენი ისეთი ღამის ოსტატები, რაინდები არ ბრძანდებიან, რომ მოატანოს ვინმემ სოფლებში, ათი თორმეტის წლის ბიჭ-ბუჭებს ამაინინებენენ. მერე თითონ იკიან, როცა ხელთ ჩაიგდებენ ხოლმე,—ღვთის წყალობა გაქვსთ, იკიან მაგათ თავის საძვრენი კუთხეებიან!!.

— აბა, მაგისთანა ხალხს მიმდეგარს, შეუძლიანთ ვისზედმე სიტყვა დაატოკოს, პირიდან შობონ, ამოაშვან რამე,—ერთი კი გაბეკონ და ღმერთი გაიწყრეთო, გიორისხდეთ?!—გულის წყლიმით წარმოსთქვა კოლამ.

— ჩვენი ამოწყვეტა და ტრის გახარება თუ გინდა, ისა სთქვი, თუ არა და, რა წერას აუტანიხარ?!.—შეუდგნენ ბაულ ადაუდებელი მიხა და მართა კოლას ბირში.

— არა, არა, კოლიავ, არა სჯობია! მე ვეცდები ისეგ შინაურულად გავთავეთ და შეგარიგოთ,—წარმოსთქვა ოსებმა.

ყველამ ეს აზრი მოიწონა,—განსაკუთრებით მართას და ნატოს გაუხარდა ეს წინადადება და მადლობას თვალებით და ღრეჩეთ უყურებდნენ თავიანთ მოყვარე ოსებს. ეხლა მთელი იმედი და სასოება მიხას ოჯახისა ოსებზე, მის უნარზე იყო დამოკიდებული, თუმცა კოლა-კი თავისას ვგიძახოდა და ნაწყვეტ-ნაწყვეტად შეეკრის სიტყვებს ისროდა მთიდამი, ვინც განიავეს უკადდა კოლას.

X

მარიამობისთვის ნახვევარია. სოლიკოანთ სახლში ქორწილია. მთელის ამ ოროოდგ სოფელ ს ინეეულ საზოგადოებას აქ მოუყრია თავი,—გაბერილ, სავსე სუფრას შემოსხდომიან და ლხინობენ, დროს ატარებენ. არ უნდოდა ზამთარიყო, ღასწრებოდა ამ ქორწილს კოლა, მაგრამ ამისი ძეგელი ნაამხანაგარი, სოლიკოს სიძე, თამბოოს ქმარი ამბობ ნუკარაშვილი არ ჩამოხსნესა.

— შენ თუ არ მოხვალ ჩემ ქორწილში, რათ გინდა ლამარაკი, თავის დღეში ზედაც ადარ შემოგეფდეგ, არა თუ დაგელაპარაკო,—თითქმის გაჯავრებულის კილოთი ელაპარაკებოდა ამბობ კოლას, დედა-კაცების სასტყვაზს კაცი უნდა აჰყვეს?!.

— რას ამბობ, კაცო, ვის დედაკაცების სიტყვებს უნდა აეყვეს?!.—გაკვირვებით შეეხედა კოლამ.

— რა ვიცი, მგონი თამბოოსა და ნატოს ლაპარაკი მოსცლიათ!..

— ეჰ, აბა ეგ, გიხდება? რეგებს ამბობ?!. გულში რომ გკონდა, პირად როგორ ამოშობე პირიდან.

— მაშ, რა, კაცო, რა მიზეზია, უკან რად იხეკ, რა დაგიშავე, რომ არ მოსდიხარ?!.

— საცა გარსევან დურმიშანოვიჩისთანა და ტატიკო ნაცვლისთანა ხალხია, აბა, მე იქ რა უნდა გავაკეთო, რა დროს ბატარები შეეძიანენ?!.

— ეჰ, საქმე არა გაქვს?!. იმათ ყურადღებასაც ნურკ-კი მიაქცევ, ვითომ არც-კი ყოფილან ი ინი ეკ.

— შენ მაგრე გგონია, ნახამ, თუ ისინი

*) იხ. „ᲝᲘᲡᲔᲠᲘᲝ“, № 255.

— ეჰ, ეგ ბოლმისაკენ, ეგ რა ხალხნი არიან?—როგორი თეორი ბრალი აქვსთ და შავი გულნი?!. ნახა პირიათ, შემრიგდებიან, თქვენნა ბგონიათ ეგენი მე თავს დამანებებენენ? ძალიან კუდს სამარე ვერ გაასწორებს.

— უნდა მოიხარო თავი, შვილო, ვისი გულისთვის გინდა შესძულდე, თავი დაიდუმო და მტრის ნაშნის მოსაგები საქმე ჩაიდინო?! ვერა ჰხედავ, ჩვენს მტრებს თვალები უცეკიათ, აცა რა ეპირი და ნაცილი გამოუვარდებათ, რომ ნაშნი მოუგოთ, გაგიხარიათ, ცას მოვეკიდნოთო, აგრამეც ჩვენი დასანახვი თვალები შავ მიწაში დაპბნელებიათო, ეისაც ჩვენზე ესეთი ავათ დასანახი თვალები უქუტიათო,—კისკისებდა ჯავრიანი მართა.

—თავი დამანებეთ ერთი,—ხელის ქნევით წარმოსთქვა ხმა მაღლა კოლამ.

— მაშ, როგორ გინდა, კაცო, სხვაც არა იყოს-რა, ი ცოდვის შვილი რომ მოიკიდე კისერზე, იმას პატრონობა არ უნდა?!. ჩვენ თითონ ჯანი და ღონე გაგვარღნია, თუნდა ერთ დღეს წყალში გადავეცინგილიყოთ და დავდუპალიყოთ, მაინც დაღუპვის გზაზე ვდგეკართ და ვდგეკართ...—ჯავრობდა თავის მხრივ მიხა და თან საყვედურიანად კოლას უყურებდა.

— რას ამბობ, კაცო, ჩამოდნა ი გოგო ამდენის ლოდინით—ბარემ ცეცხლი მოგვეკიდოს, თუ მართალი, როგორც ზოგნი მეუბნებიან, კოლას უხიამოვნეს რამე. სანამ კოლა მოაბერხებს რასმე, ისენი მაგას გუდა-ნაბადს აჰკიდებენ, კუდს ამოაძუებინებენენ, რომ მაგან ამ სოფლის ღირებელი ეფლარ ეფლარ დასძღიოს, თვალი ეფლარ მოჰკესოს.

— უი ბარემ გავიმეორალეარ და ალარ ვეუფიფლეარ,—წაიბინძა თავსა და შუბლებში მართამ,—ბარემ გამითხარეთ სამარე და კოცესოე ზიგ ჩამბალდეთ,—მოსთქვამდა ხმა მაღლა მართა და თვალზე ცრემლი გაშრობოდა.

— ვაიმე, ძმაო,—წაუწუნებდა კუთხეში ნატო, ჩემის ცოცხალი თავითი, შენი ეგ საქმე როგორ უნდა ვნახო, თავს ეი ეოკოცხლებ მე, თავმკვდარი?!.

— მოიცათ, ხალხნო, რა იყო შეუტია ორთავეს კოლამ.—ერთმა ვიღაცამ, რომ ირატრატოს „ეგენი, თქვენ აქ ტირილით უნდა ყოფილ მოიწყვეტოთ?!.

— დადექ, მართავ, ჯერ საინფორს რას ჰხედავ?.—მიუბრუნდა იოსები მართას!—სხვაც აია იყოს რა, მთელი ხალხი თავგადაკლულია კოლაზე. ასე ამბობენ: მართლის მთქმელი კაცი ერთი ეგ არის, ჩვენთვის ეული მაგას თუ შეტაკავ, ვის შეუძლიან მაგაზე ცუდი ქართული თქვან, პარი დაატოკონო. მაშ, ჩვენ ეკ თავზე ჩიქოები ვვეხეტენა, თუ მაგას აუტანეს რამე, თითი დაიწეტეს, მიაკარეთ.—მაპინ ისინი ვეღარ უშველიან მაგას!. — ბოლმისაკენ მოკლულმა მიხამ ძლიეს წარმოსთქვა:—განა ეხლი რომ ყოყოჩობენ და ფამოჩოხულებები არიან, აბა ერთი შემოუტიონ, თუ თავგის სოროსანატარელად სამეგბარი არ გაუხდეთ. გაბერეტილი ბაბაზი და მაგათი სიტყვა ჩემთვეის ერთია, ერთის სავსაურისა.

— ბარაქალლა თავში ცა მეკო, მაგრამ ოლოოლმა ვერაფერი დამაკლოო,—ტირილით დიიწყო მართამ,—რა გინდოდა, შვილო, რათ ნაგვყარე ამ დღეში, რატომ შენთვის არ იყავ. აბა, ერთი ვნახამ შენთვის ეული ვის დაუხალდება. უწინამც დღე გამწყალებია, შენ რომ აგიტეხონ რამე?!.

— ვინ რა უნდა მიტეხოს,—წარბშეკმუხვნინთ ინაურები შეაშინონ, ჩემმა ფრიხლიოის დანაფასეკ დანაშაულს ვერ ისოვიან, მაგრამ მაგათი ოინები, საქმენი საარაკონი დუტენობითა მაქვსსაკეტლი, მძივივით ჩამოგიფლეთ, მაგრამ ჩვენში ვინ არ იკის, რა ჩემი თქმა გინდათ.

— რა შენი საქმეა, მაგიგბს თავი დანებებ, თავს შემოგვეფლოს, შვილო, დედ.

— სხვაც არა იყოს რა,—ყურს ადარავის უგდებდა გულმოსული კოლა:—ვინ არიან მაგასთან შესული, დაიბლოვებული კაცები. გული და სული ვისთა ნა აქვს გაფრთებული, ვისთანა აქვთ საიდუმლო კურკურ-მურკური გამართული მთელი დღე გარსევან ხამელიეესა და ნაცვალთ, შენი გკითხავ?—ამ კითხეთ კოლა ოსებს მიუბრუნდა.

— ეჰ, რაღა შენი თქმა მინდა, განა არ ვიცით, რომ მაგათი საყვარელი კაცეი ეხვიარაანთ სოსა, იოგელი და ალელ მიხკოა?!—თავის ქნევით წარმოსთქვა და თან მწარე-ნაღვლიანად იოსებმა.—მთელი ეს კუთხე დაგვანიავეს, დაგვაწელეს. ისეთი დღე არ გავა, რომ ვისმე დედა არ აუტირონ, მიერეკებიან საკონელს, მაგრამ მაგათი გამკითხი, პასუხის მომთხოვნი არავინ არიის.

— შენგან არ მიკვირს?!—დიცინეს ფიმილით, მწარე ნაღვლიანად შეეხედა იოსებს კოლამ.—რა გიჭეი იქნებიან ალვირ ზახსნილ მადას სადავე აუწიოთ?!..

— რატო ერთხელ არავინ მოატანა ქურდობაზე მაგათ და იქვე არ ჩაამდალლეს, ფეხები არ აფშლეკინეს?.—ზიზღიანთ და ჯავრიანად წარმოსთქვა მიხამ.

— ეგენი ისეთი ღამის ოსტატები, რაინდები არ ბრძანდებიან, რომ მოატანოს ვინმემ სოფლებში, ათი თორმეტის წლის ბიჭ-ბუჭებს აპარინებენენ. მერე თითონ იკიან, როცა ხელთ ჩაიგდებენ ხოლმე,—ღვთის წყალობა გაქვსთ, იკიან მაგათ თავის საძვრენი კუთხეებიან!!.

— აბა, მაგისთანა ხალხს მიმდეგარს, შეუძლიანთ ვისზედმე სიტყვა დაატოკოს, პირიდან შობონ, ამოაშვან რამე,—ერთი კი გაბეკონ და ღმერთი გაიწყრეთო, გიორისხდეთ?!—გულის წყლიმით წარმოსთქვა კოლამ.

— ჩვენი ამოწყვეტა და ტრის გახარება თუ გინდა, ისა სთქვი, თუ არა და, რა წერას აუტანიხარ?!.—შეუდგნენ ბაულ ადაუდებელი მიხა და მართა კოლას ბირში.

— არა, არა, კოლიავ, არა სჯობია! მე ვეცდები ისეგ შინაურულად გავთავეთ და შეგარიგოთ,—წარმოსთქვა ოსებმა.

ყველამ ეს აზრი მოიწონა,—განსაკუთრებით მართას და ნატოს გაუხარდა ეს წინადადება და მადლობას თვალებით და ღრეჩეთ უყურებდნენ თავიანთ მოყვარე ოსებს. ეხლა მთელი იმედი და სასოება მიხას ოჯახისა ოსებზე, მის უნარზე იყო დამოკიდებული, თუმცა კოლა-კი თავისას ვგიძახოდა და ნაწყვეტ-ნაწყვეტად შეეკრის სიტყვებს ისროდა მთიდამი, ვინც განიავეს უკადდა კოლას.

X

მარიამობისთვის ნახვევარია. სოლიკოანთ სახლში ქორწილია. მთელის ამ ოროოდგ სოფელ ს ინეეულ საზოგადოებას აქ მოუყრია თავი,—გაბერილ, სავსე სუფრას შემოსხდომიან და ლხინობენ, დროს ატარებენ. არ უნდოდა ზამთარიყო, ღასწრებოდა ამ ქორწილს კოლა, მაგრამ ამისი ძეგელი ნაამხანაგარი, სოლიკოს სიძე, თამბოოს ქმარი ამბობ ნუკარაშვილი არ ჩამოხსნესა.

— შენ თუ არ მოხვალ ჩემ ქორწილში, რათ გინდა ლამარაკი, თავის დღეში ზედაც ადარ შემოგეფდეგ, არა თუ დაგელაპარაკო,—თითქმის გაჯავრებულის კილოთი ელაპარაკებოდა ამბობ კოლას, დედა-კაცების სასტყვაზს კაცი უნდა აჰყვეს?!.

— რას ამბობ, კაცო, ვის დედაკაცების სიტყვებს უნდა აეყვეს?!.—გაკვირვებით შეეხედა კოლამ.

— რა ვიცი, მგონი თამბოოსა და ნატოს ლაპარაკი მოსცლიათ!..

— ეჰ, აბა ეგ, გიხდება? რეგებს ამბობ?!. გულში რომ გკონდა, პირად როგორ ამოშობე პირიდან.

— მაშ, რა, კაცო, რა მიზეზია, უკან რად იხეკ, რა დაგიშავე, რომ არ მოსდიხარ?!.

— საცა გარსევან დურმიშანოვიჩისთანა და ტატიკო ნაცვლისთანა ხალხია, აბა, მე იქ რა უნდა გავაკეთო, რა დროს ბატარები შეეძიანენ?!.

— ეჰ, საქმე არა გაქვს?!. იმათ ყურადღებასაც ნურკ-კი მიაქცევ, ვითომ არც-კი ყოფილან ი ინი ეკ.

— შენ მაგრე გგონია, ნახამ, თუ ისინი

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘ

სახელმწიფოს სასწავლ გომასიამ გასოავა მეშუბაობა დეტერტრალიაგიის საქმის შესახებ. კომიხიამ ვახიანოს სამინისტროგიის მოსაზრებისი, თავიანი ასრიგ ვასსვეს და შემეშეკიუდ მასალას ინგაგიში წარედგენს სახელმწიფოო სასწავლ.

— მიწაზ-მოქმედების და სახელმწიფო ქონებათა მინისტრის კანცარგულებით მიწადგიუდ იქმნეს აგბაა, რომელშაც უნდა განხილოს საკონ ბაზრდის საქმის უკვეთესად წარმოებისა დასაფ და სამუალო სასწავლებლებში.

— საკრა სამინისტრო ახალ ეკონომიან ბეგნდეს ანარიის ანარიდგეს. ეკონომიან ასრიდ ეკმნეს ერთიანი მამასოოულდა მასეტეს ერთობთ მომმოდელის საქმეზ.

— ცალკე კომისია მეშუბაობს ამის შესახებ, რომ მოაწეოს საქმე ლეკნიკების კითხვასა ქალაქებსა და სოფლებში. საეკლესიო ლაგანის გასაფრეკელებელად ხალხმა.

— ჭიკაჭრობენ, შეამადინ დაზღვევა წვიდ-დიდობით ეკონომიწეულ ზარალისაგან.

— ქალაქ ტფილის სასწაომ ეოფელ ოდენ ეროული სუბსიდია—600 მან. ქალაქის საჯარო ეკონომიაგან.

ᲣᲪᲮᲝᲔᲗᲘ

ᲩᲘᲜᲔᲗᲘ. ჩინელების პოლიტიკური, საზოგადოებრივი თუ ოჯახობრივი ცხოვრება ჯერ კარგად არ არის გამოკვლეული, თუმცა დიდად საინტერესოა. რადგან, შედარებით, პატარა ადგილზედ თიოქმის იმოდენა ხალხი სცხოვრობს, რაც მთელს ევროპასა და აზიაში, ყველა განთლებულ კაცს საკვირველად მიაჩნია, რომ ამოდენა ხალხში კეთილ-ეანწყობილობა სუფევს და მართებლობაც ამისთანა ქვეყნის განმგებლობას ახერხებს. რამდენი ჯარი და მოხელე უნდა ჰყავდეს, რომ ამოდენა ხალხში შეიფიდობინობა დაიცვას? ამის პასუხს, შესაფერს ცნობებზედ დამყარებულს, ეშვიათად ვპოულობთ შეურლობაში. ჩინეთი კარ-ჩაკეტილი სახელმწიფოა. ევროპიელები მხოლოდ ქალაქებს ეტანებიან და სოფლის ცხოვრებას ვერ დაჰკვერებიან. ქალაქების მცხოვრებთა რიცეი კი სოფლელთა ერთს მეხუთედსაც არ შეადგენს. ზოგი ცნობის მოყვარე მეცნიერი და მისიონერი-კი მაინც ახერხებს ფარდა ახხადოს სოფლელების ცხოვრებს ჩინეთში და ევროპიელთა დანახვოს.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲒᲐᲛᲝᲛᲪᲔᲚᲝᲑᲐ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐ ᲓᲐ ᲞᲐᲢᲠᲝᲜᲝᲑᲐ

ᲩᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ

დიეზია დუნიაᲡა, იამᲓᲚᲘᲐ და ტირᲜᲐᲒᲝᲨᲘ.

ᲠᲣᲛᲘ. ნელდიდᲐᲜ ᲭᲣტრᲘᲜᲒᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲔᲑᲘ 1 დეკᲐᲛᲑერი.

ᲡᲣᲮᲣᲛᲘ. ᲐᲜᲓᲠეᲗᲘᲡ ᲐᲮᲚᲘᲡ ᲞᲐᲜᲘᲝᲜᲘᲡ ᲡᲣᲚᲘᲡ ᲒᲣᲜᲔᲚᲘ ᲞᲐტრᲘᲝᲗᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ. ᲛᲝᲜᲣᲚᲘ ᲐᲜᲓᲠᲔᲛᲘᲗᲘᲡ რაᲒᲘᲪᲘᲐ ᲛᲐტᲣᲚᲔᲑᲘᲡ.

ᲝᲓᲔᲡᲐ. ᲓᲔᲓᲐ ᲜᲘᲛᲭᲘᲠᲘᲐᲜᲘᲡ ᲓᲐ ᲗᲝᲛᲐᲜᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

ᲠᲝᲡᲢᲝᲕᲘ ᲓᲠᲔᲜᲘᲐ. ᲥᲐᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲝᲠᲐᲨᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲐ. ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐᲒᲜᲘᲡ ᲐᲜᲐᲠᲒᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, რᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲪ ᲡᲐᲢᲘᲠᲝ ᲞᲘᲠᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘᲐ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲡ. ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐᲒᲜᲘᲡ ᲒᲣᲜᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲒᲠᲐᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲮᲣᲠᲔᲑᲐ ᲓᲐ ᲒᲚᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲛᲬᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲒᲐᲠᲔᲛᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲝᲑᲐᲨᲘ.

ᲡᲢᲐᲛᲑᲣᲚᲘ. რუსეთის საᲔᲠᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡᲝ ᲞᲐᲡᲣᲮᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐᲒᲜᲘᲡ ᲡᲘᲛᲫᲘᲡᲐ ᲞᲐტრᲘᲐრᲥᲘᲡ ᲨᲣᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ, რᲝᲛ ᲡᲐᲯᲔᲠᲘᲡᲐᲛ ᲛᲐᲒᲔᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲒᲐრᲔᲛᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲑᲝᲭᲝᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡი ᲒᲐᲜᲛᲔᲚᲘᲡ ᲨᲔᲣᲛᲪᲘᲚᲔᲡᲘᲐ.

ᲡᲝᲤᲘᲐ (ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐᲒᲜᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘᲡ). რᲝᲓᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲒᲠᲐᲛᲘᲡ ᲐᲓᲠᲘᲡ ᲛᲘᲘᲓᲝᲡ ᲡᲐᲣᲠᲘ ᲒᲠᲔᲜᲘᲡᲐᲒᲐᲜ, ᲡᲝᲤᲘᲐ, რᲝᲛ ᲛᲘᲜᲐᲬᲘᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ. ᲛᲔᲝᲩᲘᲗᲮᲣᲚᲘᲡᲐᲛᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲮᲔᲓვᲘთ, რᲝᲛ ᲡᲐᲯᲔᲠᲘᲡᲐᲛ ᲛᲐᲒᲔᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲒᲐრᲔᲛᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲐᲠᲔᲑᲘᲗ ᲛᲘᲘᲓᲔᲑᲝᲓᲐ. ᲨᲔᲡᲘᲡᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓეგ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕ